

Sygn. akt I ACa 792/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Maciej Dobrzyński

Sędziowie: SA Marta Szerel

SO (del.) Anna Strączyńska (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Joanna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 4 sierpnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 18 grudnia 2015 r., sygn. akt XVI GC 608/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) Funduszu (...)

sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz (...) Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 1.800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Anna Strączyńska Maciej Dobrzyński Marta Szerel

Sygn. akt I ACa 792/16

UZASADNIENIE

W dniu 28 maja 2015 r. (...) Bank (...) SA w W. złożył pozew o zasądzenie od (...) sp. z o.o. w W. kwoty 75.470,76 zł i kosztów procesu. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że pozwany poręczył za kredytobiorcę, iż zapłaci do 70 % kapitału kredytu, nie więcej niż 105.000 zł. Ponieważ dłużnik (...) sp. z o.o. nie płaci swojego zobowiązania zasadne stało się wykorzystanie zabezpieczenia, jakim jest poręczenie.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym z dnia 11 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda całe dochodzone roszczenie i kwotę 4.561 zł jako koszty procesu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana przyznała, że poręczyła część spłaty kredytu, jednak na dzień dzisiejszy zobowiązanie nie istnieje, niewykazana została wysokość roszczenia i źle jest naliczona dochodzona kwota, bowiem obejmuje odsetki i koszty, które nie zostały objęte poręczeniem.

W odpowiedzi na zarzuty Bank wskazał, że dochodzona kwota stanowi 70 % aktualnego zadłużenia liczonego jedynie od należności głównej (107.815,37 zł).

Strona pozwana uznała powództwo do kwoty 68.349,70 zł.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił nakaz zapłaty z dnia 11 czerwca 2015 r. w całości, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 75.470,76 zł, wyrokowi co do kwoty 68.349,70 zł nadał rygor natychmiastowej wykonalności i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.270 zł jako koszty procesu.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy nr (...) kredytu obrotowego (...) postawionego do dyspozycji jako kredyt obrotowy nieodnawialny w walucie polskiej z dnia 10.10.2011. r. Bank (...) S. A. z siedzibą w W. udzielił (...) sp. z o.o. kredytu w walucie polskiej w kwocie 150.000 zł na okres do dnia 10 października 2014 r. Środki kredytu zgodnie z umową miały zostać przeznaczone na finansowanie bieżących zobowiązań wynikających z wykonywanej przez kredytobiorcę działalności gospodarczej.

Zgodnie z postanowieniami umowy kredyt był oprocentowany w stosunku rocznym według zmiennej stopy procentowej w oparciu o stopę referencyjną (...) powiększoną o marżę Banku w wysokości 5,00 punktów procentowych. Wszystkie pobrane od kredytobiorcy w trakcie realizacji umowy kredytu przez Bank odsetki, opłaty i prowizje znajdują potwierdzenie w zestawieniu operacji na rachunku bankowym kredytobiorcy.

Pozwany (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na podstawie umowy o udzieleniu poręczenia z dnia 10 października 2011 r. udzielił poręczenia spłaty zobowiązań wynikających z zawartej między stronami umowy. Poręczenie obejmowało 70% kwoty udzielonego i niespłaconego kredytu, jednak nie więcej niż 105.000 zł. Poręczenie nie obejmowało odsetek ani kosztów. Strony ustaliły, że poręczenie jest nieodwoływalne i ważne do 01 czerwca 2015 r.

Wobec niewywiązywania się przez kredytobiorcę z warunków spłaty umowy kredytu oświadczeniem z dnia 17 września 2012 r. powód wypowiedział kredytobiorcy umowę kredytu obrotowego z zachowaniem terminu wypowiedzenia wynoszącym 30 dni. O wypowiedzeniu kredytobiorcy umowy kredytu przez Bank został zawiadomiony poręczyciel (pozwany).

Bank pomimo podjętych czynności windykacyjnych wobec kredytobiorcy nie uzyskał spłaty należności wynikających na jego rzecz z umowy kredytu.

W dniu 14 kwietnia 2014 r. celem realizacji zabezpieczenia Bank dokonał przejęcia przedmiotu przewłaszczenia w postaci samochodu osobowego marki C. stanowiącego zabezpieczenie kredytu. W dniu 09 maja 2014 r. Bank dokonał rozliczenia przedmiotu zabezpieczenia za kwotę 22.500 zł poprzez pomniejszenie kapitału kredytu. Zgodnie z § 19 umowy kredytu ww. kwota w pierwszej kolejności została zaliczona na koszty windykacyjne związane z przejęciem przedmiotu przewłaszczenia: w wysokości 160 zł z tytułu opłat i prowizji za przejęcie i w wysokości 6.961,30 zł z tytułu kosztów przejęcia przedmiotu przewłaszczenia. Po rozliczeniu przedmiotu przewłaszczenia kapitał kredytu do spłaty wyniósł 107.815,37 zł.

Wezwaniem z dnia 14 maja 2014 r. Bank wezwał Fundusz Poręczeń do wykonania poręczenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania niniejszego żądania poprzez zapłatę kwoty 75.470,76 zł stanowiącej 70% kwoty 107.815,37 zł z tytułu kapitału niespłaconego kredytu.

W odpowiedzi na wezwania Funduszu Bank wskazał, że „uznaje ww. żądanie, jednakże wstrzymuje się z jego wypłatą”. Fundusz wniósł o obniżenie kapitału kredytu o sumę wszystkich opłat i prowizji bankowych oraz kosztów związanych z rozliczeniem przez Bank przedmiotu przewłaszczenia poprzez pomniejszenie kapitału kredytu do kwoty 100.694,07 zł i tym samym kwoty z tytułu poręczenia do kwoty 70.485,85 zł.

Pismem z dnia 15 lipca 2014 r. Bank ponownie wezwał fundusz do wykonania w całości poręczenia w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania podnosząc, że koszty postępowania windykacyjnego przejęcia przedmiot przewłaszczenia został obciążony dłużnik rzeczowy.

Na dzień 13 maja 2015 r. Bankowi z tytułu umowy z dnia 10 października 2011. r. przysługiwała wymagalna wierzytelność w kwocie 162.967,86 zł, na którą składały się: należność główna w kwocie 107.815,37 zł, odsetki w kwocie 53.973,58 zł oraz koszty w wysokości 1.178,91 zł.

Wydając wyrok Sąd I instancji oparł się na złożonych do akt sprawy dowodach z dokumentów, wskazując, że żadna ze stron ich nie kwestionowała i uznał ustalony stan faktyczny za bezsporny.

Następnie w rozważaniach Sąd Okręgowy podkreślił, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości, wskazując, że spór dotyczył odmiennej interpretacji przez strony przepisu § 5 generalnej umowy o współpracy nr (...)/ (...) z dnia 30 czerwca 2014 r. w kontekście dokonanego przez Bank rozliczenia przedmiotu zabezpieczenia na poczet należności wynikających z umowy kredytu. Bank dokonał rozliczenia ww. kwoty na poczet kosztów z tytułu prowizji i opłat z tytułu przejęcia przedmiotu zabezpieczenia i na kwotę z tytułu kapitału kredytu. Zdaniem strony pozwanej kwota z tytułu przedmiotu przewłaszczenia powinna w całości pomniejszać kapitał kredytu do spłaty.

Sąd przypomniał, że stosownie do przepisu § 5 generalnej umowy o współpracy nr (...)/ (...) z dnia 30 czerwca (...). zawartej pomiędzy stronami postępowania udzielane przez Fundusz poręczenia są ograniczone, co do kwoty. Fundusz z tytułu poręczenia odpowiada do kwoty nie większej niż 70% udzielonego kredytu określonego w umowie kredytowej, której jednym z zabezpieczeń jest poręczenie (udzielone przez Fundusz). Kwota udzielonego poręczenia ulega natomiast zmniejszeniu proporcjonalnie do dokonywanych spłat kapitału kredytu i wynosi maksymalnie 70% aktualnej kwoty zadłużenia udzielonego kredytu określonego w umowie, w której jednym z zabezpieczeń jest poręczenie udzielone przez Fundusz.

Nie ulegało też wątpliwości, że odpowiedzialność funduszu nie obejmuje odsetek, prowizji bankowej innych opłat bankowych należnych Bankowi oraz kosztów związanych z dochodzeniem należności Banku.

Przedstawione warunki poręczenia zostały zawarte w umowie z dnia 11 października 2012 r. zgodnie, z którymi poręczenie obejmowało 70% kwoty udzielonego i niespłaconego kredytu, jednak nie więcej niż 105.000 zł. Poręczenie nie obejmowało odsetek ani kosztów.

Strona pozwana wskazując na powyższe postanowienia uznała, że kwota uzyskana przez powoda z tytułu przejęcia przedmiotu przewłaszczenia powinna w całości pomniejszać kapitał kredytu do spłaty i powód niezasadnie część tej kwoty zaliczył na koszty poniesione przez Bank z tytułu przejęcia przedmiotu przewłaszczenia.

Stanowisko to Sąd uznał za nieprawidłowe. Przypominając przepis art. 879 § 1. k.c., zgodnie z którym o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika i § 5 umowy, Sąd wskazał, że odpowiedzialność Funduszu Poręczeń została ograniczona i miała wynosić maksymalnie 70% aktualnej kwoty zadłużenia udzielonego kredytu określonego w umowie kredytowej. Umowa poręczenia została zawarta w dniu 10 października 2011 r. tj. w dniu zawarcia umowy kredytu z kredytobiorcą (...). Warunki spłaty kredytu nie zostały zmienione przez Bank z kredytobiorcą po tej dacie. Zgodnie z § 19 umowy kredytu spłata kredytu, odsetek oraz innych zobowiązań kredytobiorcy w kwocie niższej, niż wynika to z bieżącego zadłużenia lub innym terminie niż, to wynika z umowy, rozliczana będzie w następującej kolejności: koszty banku, prowizje i opłaty, odsetki od zadłużenia przeterminowanego, odsetki zapadłe (zaległe), zadłużenie przeterminowane z tytułu kredytu, odsetki bieżące, zadłużenie z tytułu kredytu. Według wskazanej kolejności Bank przez cały okres realizacji umowy kredytu dokonywał rozliczenia należności kredytobiorcy wynikających z ww. tytułów. Z przedstawionej do akt historii operacji na rachunku kredytobiorcy wynika, że od kredytobiorcy były pobierane kwoty z tytułu prowizji, wymagalnych odsetek, odsetek karnych, prowizja za uruchomiona transze, spłaty wymagalnego kapitału. Powyższego rozliczenia należności

z umowy kredytu nie kwestionowała strona pozwana. Na dzień przejęcia przedmiotu przewłaszczenia kwota kapitału kredytu wyniosła 123.194,07 zł.

W dniu 09 maja 2014 r. Bank dokonał rozliczenia przedmiotu zabezpieczenia za kwotę 22.500 zł. Zgodnie z § 19 umowy kredytu ta kwota w pierwszej kolejności została zaliczona na koszty windykacyjne związane z przejęciem przedmiotu przewłaszczenia: w wysokości 160 zł z tytułu opłat i prowizji za przejęcie i w wysokości 6.961,30 zł z tytułu kosztów przejęcia przedmiotu przewłaszczenia, kwota na spłatę wymagalnego kredytu została przejęta w 4 ratach. Po rozliczeniu przedmiotu przewłaszczenia kapitał kredytu do spłaty wyniósł 107.815,37 zł. Bank dokonał powyższego rozliczenia kwoty uzyskanej z przedmiotu przewłaszczenia według kolejności ustalonej przez strony umowy kredytu. Zgodnie z § 20 ust. 2 umowy kredytu koszty z tytułu ustanowienia i zwolnienia zabezpieczenia ponosi kredytobiorca.

Powyższe oznacza, że Bank dokonał rozliczenia przedmiotu przewłaszczenia zgodnie z postanowieniami umowy kredytu. Aktualna kwota zadłużenia udzielonego kredytu wyniosła 107.815,37 zł. Biorąc pod uwagę to, że Fundusz Poręczeń ponosi odpowiedzialności do wysokości 70% aktualnej kwoty zadłużenia udzielonego kredytu Sąd uznał, że jest zobowiązany do zapłaty na rzecz Banku kwoty 75.470,76 zł (stanowiącej 70% z 107.815,37 zł).

Powód stosownie do treści art. 6 k.c. wykazał zakres zobowiązania dłużnika. Przedstawił dokumenty stanowiące wyciąg z ksiąg bankowych nr (...) z dnia 13.05.2015 r., historię operacji za okres od 10.10.2011 r. do 14.11.2014 r. na rachunku nr (...), wykazujące wysokość aktualnej kwoty do spłaty kredytu na kwotę 107.815,37 zł. Powód nie dochodzi w niniejszym postępowaniu zgodnie z postanowieniami umowy poręczenia odsetek, ani kosztów związanych z umową kredytu z dnia 11.10.2011 r. Odsetki te, na dzień 13 maja 2015 r. wynosiły 53.973,58 zł, a koszty wynosiły 1.178,91 zł.

Z kolei przeprowadzenie dowodu, że poręczenie nie obejmuje całego długu dłużnika obciążało poręczyciela. Fundusz nie przedstawił żadnej argumentacji ani okoliczności, które miałyby uzasadniać inny sposób rozliczenia przez Bank kwoty z tytułu przejęcia przewłaszczenia niż wynikający z §19 umowy kredytu. Powyższe nie wynika z postanowienia umowy poręczenia, że poręczenie nie obejmuje odsetek ani kosztów. Gdyby Fundusz opierał swoje stanowisko na powyższym postanowieniu, to kwestionowałby prawidłowość rozliczenia pobranych od kredytobiorcy wszystkich opłat, prowizji, odsetek. Zatem Fundusz nie przedstawił podstawy wykazującej jego stanowisko, że kwota uzyskana z tytułu przejęcia przedmiotu przewłaszczenia w całości powinna zostać rozliczona jedynie na spłatę kapitału kredytu i w konsekwencji zmniejszać ją do kwoty 100.694,07 zł, a jego odpowiedzialność względem powoda do kwoty 70% z kwoty 100.694,07 zł czyli do kwoty 70.485,85 zł

Ponieważ Fundusz uznał żądanie pozwu do kwoty 68.349,70 zł, Sąd stosownie do treści art. 213 §2 k.p.c. był tym uznaniem związany. Strona pozwana uznając żądanie pozwu do ww. kwoty odjęła od dochodzonej przez powoda kwoty 75.470,76 zł odjęła kwotę stanowiącą 7.121,30 zł rozliczone przez powoda koszty z tytułu przejęcia przedmiotu zabezpieczenia. Stosownie do przedstawionej argumentacji strony pozwanej kwota 7.121,30 zł powinna pomniejszać kwotę kapitału kredytu, a nie kwotę dochodzoną z tytułu poręczenia. Powyższe nie zmienia tego, że uznanie powództwa przez stronę pozwaną w zakresie kwoty 68.349,70 zł nie było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzało do obejścia prawa.

W celu przejrzystości treści orzeczenia, mając na uwadze, to, że powód zmienił stanowisko procesowe w zakresie dochodzonych kosztów procesu, od strony pozwanej Sąd Okręgowy w pkt. 1 wyroku uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. akt: XVI GNC 477/15 w dniu 11 czerwca 2015 r. w całości i dokonał ponownego rozstrzygnięcia.

Następnie w pkt. 2 wyroku na podstawie art. 879 § 1 k.c. Sąd I instancji uwzględnił powództwo w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 75.470,76 zł.

Wyrokowi w pkt. 3 w zakresie kwoty 68.349,70 zł Sąd na podstawie art. 333 §1 pkt. 2 k.p.c. nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie czwartym na podstawie art. 98 kpc.

Od powyższego wyroku strona pozwana wniosła apelację, zaskarżając wyrok w całości, zarzucając naruszenie prawa procesowego, polegające na:

1. na naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie zakresu swobodnej oceny dowodów polegające na:

a) błędnej ocenie dowodów poprzez uznanie umowy kredytowej jako umowy kształtującej stosunek prawny pomiędzy powodem a pozwanym, jak również wyznaczającej zakres udzielonego przez pozwanego poręczenia, podczas gdy to oświadczenie o udzieleniu poręczenia precyzuje warunki udzielonego przez pozwanego poręczenia i ogranicza je do 70% udzielonego i niespłaconego kapitału kredytu, a nie jak przyjął Sąd Okręgowy do 70% aktualnej kwoty zadłużenia udzielonego kredytu;

b) braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego z pominięciem znacznej jego części, a oświadczenie pozwanego o udzieleniu poręczenia, generalnej umowy o współpracy zawartej pomiędzy powodem a pozwanym oraz historii rachunku bankowego przedstawionego przez powoda, jak i niedokonanie oceny wynikających z treści tych dokumentów ustaleń stron oraz zawartych w historii rachunku bankowego kredytobiorcy wyliczeń dokonanych przez powoda,

2. na naruszeniu art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie oraz obciążenie pozwanego pełnymi kosztami postępowania oraz kosztami zastępstwa procesowego w sytuacji, gdy pozwany uznał powództwo co do znacznej części żądania pozwu,

oraz naruszenie prawa materialnego, polegające na:

1. naruszeniu art. **876 k.c. w zw. z art. 65 k.c.** poprzez jego niezastosowanie oraz niedokonanie wykładni zawartej przez strony umowy, tj. oświadczenia o udzieleniu poręczenia z dnia 10.10.2011 r. i uznanie, sprzecznie z zawartą umową, że pozwany jako poręczyciel ponosi odpowiedzialność również za koszty należne powodowi — Bankowi od kredytobiorcy;

2. naruszeniu art. **353¹ k.c.** poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie i uznanie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za koszty przejęcia przedmiotu zabezpieczenia, w sytuacji gdy zasada swobody umów pozwala na ograniczenie odpowiedzialności poręczyciela, o ile stanowi o tym umowa poręczenia, tak jak w niniejszej sprawie stanowi o tym treść oświadczenia o udzieleniu poręczenia z dnia 10.10.2011 r.

3. naruszenie art. **471 w zw. z art. 876 k.c. i 879 § 1 k.c.** poprzez rozszerzenie wbrew wskazanym przepisom oraz łączącej strony umowy poręczenia odpowiedzialności pozwanego na okoliczności, za które w świetle wskazanych przepisów odpowiedzialności nie ponosi i tym samym przyjęcie jako podstawy rozstrzygnięcia zawyżonego wyliczenia przez powoda kwoty 70% kapitału kredytu do której to wysokości ograniczona jest odpowiedzialność pozwanego.

W związku z powyższymi zarzutami pełnomocnik pozwanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie, bowiem zarzuty w niej przedstawione nie były zasadne.

Sąd Apelacyjny uznał, iż Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, a podjęte rozstrzygnięcie znalazło oparcie w obowiązujących przepisach oraz w wywiedzionych na ich podstawie niewadliwych rozważaniach prawnych, które instancja odwoławcza w pełni podziela i przyjmuje za własne. Należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy przeprowadził ocenę dowodów w sposób szczegółowy z punktu widzenia ich wiarygodności i mocy. Sąd konkretnie uzasadnił, którym dowodom dał, a którym odmówił przymiotu wiarygodności, przestrzegając przy tym zasad logicznego rozumowania, a z zebranego materiału dowodowego wyciągnął wnioski logicznie uzasadnione.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c., Sąd Apelacyjny wskazuje, iż nie zgadza się z twierdzeniami apelacji. Ocena zgromadzonego w sprawie materiału dokonana przez Sąd I instancji winna zostać uznana za wszechstronną, nie narusza ona również ani reguł logicznego rozumowania, ani też zasad doświadczenia życiowego czy właściwego kojarzenia faktów. Nie sposób przypisać Sądowi Okręgowemu błędu w ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, a nadto Sąd ten oceniając pojedyncze dowody, zgodnie z dyspozycją art. 233 § 1 k.p.c., odniósł ich znaczenie do całego, zebranego w sprawie materiału. Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje stanowisko Sądu I instancji i wskazuje, że stanowisko strony pozwanej to polemika z rozstrzygnięciem, nie poparta argumentacją. Podkreślenia wymaga, że jeśli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Skarżący, podnosząc i uzasadniając zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., nie może poprzestać na przytoczeniu własnej oceny materiału procesowego i przedstawieniu twierdzeń co do wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych dowodów, lecz winien wykazać w jakich dokładnie fragmentach, ocena materiału dowodowego przedstawiona przez Sąd I instancji popada w sprzeczność z zasadami logiki lub doświadczenia życiowego (ewentualnie pomija istotne fragmenty materiału przedstawionego pod osąd). W niniejszej sprawie rozumowania takiego nie przedstawiono, a apelacja zawiera wywód o charakterze wyłącznie polemicznym, bez odwołania się do konkretnych dowodów oraz wniosków z nich płynących. Taki wywód nie może uzasadniać podniesionego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. czy też zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych. Skarżąca w wywiedzionej apelacji prezentuje odmienne - od dokonanych przez Sąd Okręgowy- ustalenia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, oparte na sprzecznej z dokonaną przez Sąd I instancji oceną zgromadzonego w sprawie materiału, jednakże w żaden sposób nie podważa zaprezentowanego w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia rozumowania, tym samym podniesiony w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie mógł skutkować uwzględnieniem środka zaskarżenia.

Oświadczenie o udzieleniu poręczenia wskazuje, że „poręczenie obejmuje 70 % kwoty udzielonego i niespłaconego kapitału kredytu. Poręczenie nie obejmuje odsetek ani kosztów”. Już z treści powyższego wynika, że konieczne jest wyliczenie „niespłaconego kapitału kredytu”, czyli kwoty stanowiącej podstawę do realizacji zobowiązania poręczyciela. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego kolejność poszczególnych czynności, dokonanych przez Bank, była prawidłowa. Z umowy kredytu wynika, że w pierwszej kolejności Bank ma obowiązek uzyskania spłaty od dłużnika i w tym celu może m.in. zrealizować dowolne zabezpieczenie. W tej sprawie Bank zdecydował, że w pierwszej kolejności zmniejszy zadłużenie poprzez realizację zabezpieczenia z tytułu zastawu rejestrowego na pojeździe C.. Rozliczenie z tytułu tego zabezpieczenia nie było kwestionowane przez nikogo. Dopiero po dokonaniu tych wyliczeń można mówić o kwocie zadłużenia udzielonego spółce (...) kredytu, o którym mowa w poręczeniu, czyli wskazać ile wynosi „niespłacony kapitał kredytu”. Również w przekonaniu Sądu Apelacyjnego (za Sądem Okręgowym) określenie, jakiego użyto w oświadczeniu o udzieleniu poręczenia, oznacza aktualne zadłużenie, a w przypadku zadłużenia w zasadzie tylko jego część, bo aktualne zadłużenie z tytułu kapitału kredytu. Umowa kredytu nie wskazuje w jakiej kolejności zabezpieczenia mają być realizowane, tym samym uznać trzeba, że prawo wyboru kolejności ma wierzyciel, czyli strona powodowa. Umowa wskazuje natomiast w § 19, co zauważył i trafnie się na tym oparł Sąd Okręgowy, kolejność jak należy zaliczać kwoty uzyskane na spłatę kredytu. Tak też, zgodnie ze wskazanym powyżej przepisem, Bank rozliczył należność stanowiącą wartość pojazdu, czyli kwotę 22.500 zł.

Warto mieć na uwadze, że strona pozwana nie kwestionowała wartości poszczególnych kwot, a jedynie mechanizm i kolejność realizacji zabezpieczeń, nie przedstawiając przy tym żadnego uzasadnienia dlaczego miałoby być tak jak twierdzi. Stanowisko Funduszu jest nie do zaakceptowania, bowiem zmierza do pokrzywdzenia wierzyciela, który w świetle umowy ma prawo do pełnego zaspokojenia swoich żądań i prawo wyboru kolejności co do realizacji zabezpieczeń.

Wnioski dowodowe, które Sąd oddalił – dotyczące innego podmiotu, mogą dotyczyć właśnie takiej sytuacji, gdy Bank zdecydował się na inną kolejność lub gdy w umowie nie było innego zabezpieczenia. Nie mają one też znaczenia dla rozstrzygnięcia, ponieważ dotyczą innego podmiotu i innej umowy.

W związku z powyższym nie może być też mowy o naruszeniu przepisów prawa materialnego. Wykładnia umowy dokonana przez Sąd Okręgowy jest akceptowalna, oparta na treści prawa ogólnie obowiązującego i szczegółowej umowy zawartej pomiędzy stronami, logiczna i zgodna z przepisami art. 65 § 2 kc, 876 kc, 353¹ kc.

Dodatkowo na uwagę zasługuje argument strony powodowej, że zgodnie z przepisem art. 879 § 1 kc o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika. Czyli, że w razie braku narzuconego sposobu realizacji zabezpieczeń, to wierzyciel decyduje w jakiej kolejności będzie się zaspokajał z poszczególnych instrumentów.

Sąd Apelacyjny aprobuje również orzeczenie o kosztach postępowania, nie widząc podstaw do zastosowania przepisu art. 102 kpc. Stosownie do treści art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, toteż ich kwalifikacja należy do Sądu, który, uwzględniając całokształt okoliczności konkretnej sprawy, winien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości. W każdym razie w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona bez uszczerbku dla utrzymania własnego i członków rodziny nie byłaby w stanie ponieść kosztów, nie stanowi szczególnie uzasadnionego wypadku o którym mowa w art. 102 k.p.c. i w konsekwencji nie uzasadnia przyznania tej stronie zwolnienia od obowiązku zwrotu kosztów przeciwnikowi procesowemu, który takie żądanie zgłosił (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r. w sprawie I CZ 26/11). Niezależnie od tego Sąd Apelacyjny podziela też pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie III CZ 25/12, gdzie stwierdzono, iż ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c., ma charakter dyskrecyjny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności rozpoznawanej sprawy, w związku z czym w zasadzie nie podlega kontroli instancyjnej i może być podważona przez sąd wyższej instancji tylko wtedy, gdy jest rażąco niesprawiedliwa. Z uwagi na brak podstaw do takiej oceny zaskarżonego postanowienia Sąd Apelacyjny oddalił apelację także i co do tego zarzutu.

Mając na uwadze powyższe, w oparciu o przepis art. 385 kpc, orzeczono jak w punkcie I wyroku.

Konsekwencją tego rozstrzygnięcia stało się orzeczenie o kosztach postępowania, dla którego podstawą są przepisy art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 108 § 2 kpc oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Zasądzona kwota to 75 % wynagrodzenia należnego pełnomocnikowi zawodowemu, która przy tak wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia wynosi 1.800 zł.

SSO Anna Strączyńska SSA Maciej Dobrzyński SSA Marta Szerel